

Проблеми використання дистанційного навчання в закладах професійно-технічної освіти

Анотація. У статті проаналізовано теоретичні аспекти використання дистанційного навчання в процесі професійної освіти. Розглядається як специфіка здійснення даної освітньої технології, так і особливості взаємодії педагога та студентів. У статті виділені основні переваги та проблеми дистанційного навчання в закладах професійно-технічної освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, професійна освіта, заклади професійно-технічної освіти.

Abstract. The theoretical aspects of the monitoring of remote sensing in the process of professional education have been analyzed in this statute. Look at both the specificity of the given educational technology, as well as the particularity of the teacher and students. The statistic of the vision of the main problems and the problems of distance learning in the pledges of professional and technical education.

Keywords: distance learning, professional education, vocational education institutions.

Постановка наукової проблеми. Система професійно-технічної освіти зазнає в наші дні кардинальних змін, а саме оновлюється зміст компетенцій, впроваджуються інноваційні технології в процес навчання. Сучасна система освіти прагне до безперервної освіти, що призвело до створення нової форми педагогічної діяльності – дистанційного навчання.

Сьогодні дистанційне навчання сприймається як щось природне, в професійній освіті активно використовують дистанційні технології. На сьогоднішній день в системі професійно-технічної освіти навчання з використанням дистанційних технологій переживає новий етап свого розвитку. Дистанційне навчання – сукупність технологій, що забезпечують отримання студентом основного обсягу досліджувального матеріалу, інтерактивна взаємодія викладачів та студентів в процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу [1, с. 42].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість наукових праць присвячена змісту, розвитку та організаційним засадам дистанційного навчання (С. Авдошин, В. Биков, С. Віллер, М. Карпенко, К. Корсак, В. Кухаренко, Е. Полат, П. Таланчук), застосуванню інформаційних технологій у педагогічній практиці (Н. Корсунська, Ю. Пасічник, П. Стефаненко, В. Торопцов), використанню Інтернету в сучасному суспільстві, психолого-педагогічним аспектам і технології створення дистанційного курсу (В. Кухаренко, Т. Олійник, В. Рибалка), організації дистанційного навчання в післядипломній освіті (В. Олійник, В. Гравіт). Проте питання розвитку дистанційних форм і методів навчання в закладах професійно-технічної освіти залишаються недостатньо вивченими.

Мета і завдання статті. Метою даної статті є розгляд сутності дистанційного навчання та організаційно-педагогічних умов застосування дистанційних форм і методів професійно-технічної освіти як проблеми професійної педагогіки.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та сучасні телекомунікації з метою доставки навчального матеріалу та спілкування безпосередньо за місцем перебування студентів [3].

Отримання високих результатів дистанційного навчання неможливо без врахування таких умов:

- у студентів, що навчаються дистанційно, повинна бути сучасна комп'ютерна база з доступом до Інтернету,
- у викладачів повинен бути хороший освітній ресурс,
- обов'язкова наявність високої підготовки дистанційних курсів і систематичне проведення дистанційних занять.

Останнім часом в закладах професійно-технічної освіти застосовується дистанційне навчання для студентів, щоб ті були краще підготовлені до роботи в будь-якому підприємстві.

Розглянемо окремо основні переваги та недоліки дистанційного навчання в професійному

навчанні. До переваг можна віднести:

1. Навчання в індивідуальному для студента темпі, тобто студент освоює матеріал в зручній для себе швидкості, в залежності від своїх можливостей.

2. Доступність навчання – відсутність будь-якої залежності від географічного або тимчасового положення студента.

3. Гнучкість навчання – студент вибирає будь-який курс з величезної кількості наданих курсів, самостійно планує час для проходження дистанційного навчання.

4. Соціальну рівність – у студентів рівні можливості отримання освіти незалежно від території проживання, стану здоров'я, матеріального стану, тощо [4].

Заклади професійно-технічної освіти активно застосовують елементи дистанційної освіти на очній і заочній формах навчання, курсах підвищення кваліфікації при концепції неперервної професійної освіти. Студент ЗПТО при застосуванні дистанційних освітніх технологій набуває інформаційно-комунікаційну компетентність, вчиться здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, формує навички критичного мислення і навички професійного спілкування, навчається приймати зважені і обгрунтовані рішення [2, с. 35].

Тепер розглянемо основні недоліки та проблеми дистанційного навчання:

- нестача практичних занять, дуже важливих для студентів ЗПТО;
- відсутність очної взаємодії між викладачем і студентами, тому виключаються всі моменти, пов'язані з індивідуальним підходом і вихованням, а також немає емоційного забарвлення процесу освіти;

- дистанційне навчання базується на самодисципліні студента, що неможливо без самостійності і свідомості учнів;

- необхідність постійного доступу до джерел інформації, на жаль, є студенти, які бажать навчатися дистанційно, але не мають виходу в інтернет;

- курси і програми можуть бути погано розроблені через те, що на сьогоднішній день мало висококваліфікованих фахівців, які створюють навчальні курси.

Однак, існують і проблеми дистанційного навчання в ЗПТО. По-перше, навчання із застосуванням дистанційних освітніх технологій має на увазі наявність у всіх студентів підвищеного рівня мотивації і прагнення до самостійного підвищення рівня професійної компетентності. Однак у більшій частині студентів ця мотивація відсутня, тому викладачам важливо придумувати будь-які системи стимулювання студентів при дистанційному навчанні в закладах професійно-технічної освіти.

Друга проблема дистанційного навчання – це юнацький вік студентів, тому що в цьому віці для молоді важливо безпосереднє спілкування, в них збільшується сфера пізнавальних інтересів, необхідність в новому досвіді, за рахунок спілкування та взаємодії з викладачем.

Для юнаків важливо наступне: розвиток індивідуальності, формування всіх життєвих планів і готовність до самовизначення у професійній діяльності. А при дистанційному навчанні студент буде відчувати гострий брак особистого спілкування з викладачем і недолік практичних занять [5].

Існують і інші проблеми дистанційного навчання в ЗПТО: мережеві курси і програми не завжди показують специфіку авторського інтелектуально-емоційного досвіду, особистісні знання викладача, тому постає питання про те, як саме забезпечити унікальність курсу [1, с. 76].

Для вирішення виокремлених проблем важливо здійснити такі дії: поліпшити підготовку педагогів, які залучені в інноваційний процес; вести підготовку фахівців, які розуміють суть і дидактичні особливості дистанційного навчання, здатних допомогти студентам долати психологічний бар'єр, пов'язаний з труднощами процесу мережевого навчання; розширювати інтерактивні можливості дистанційного навчання в закладах професійно-технічної освіти; мотивувати студентів до самостійної пізнавальної діяльності.

Основною перевагою дистанційної освіти є те, що воно дозволяє створити для кожного студента свою індивідуальну траєкторію освіти, ефективно освоїти її, звертаючись до створеного курсу в інформаційному середовищі, задовольнити свої потреби в освітніх послугах в найбільш зручному і комфортному для студента режимі [6].

Висновки. Таким чином, не можна заперечувати те, що дистанційне навчання дуже зручно і корисно в наш час. Однак у професійній освіті дистанційне навчання поступається традиційному

варіанту навчання. Дистанційне навчання ефективно при отриманні додаткової освіти або при підвищенні кваліфікації, коли у студента вже є ази професії з очної форми навчання. Сьогодні в країні попит на дистанційне навчання високий. Безсумнівно, з розвитком технологій і мережі Інтернет дистанційне навчання буде лише розширюватися і вдосконалюватися.

Список використаних джерел:

1. Базелюк О.В. Структурний аналіз способів реалізації дистанційного навчання у ПТНЗ. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукр. наук.-прак. конф. (м. Київ, 7, 19 квітня 2016 р.), Т. II.* / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В.О. Радкевич. К.: ІПТО НАПН України, 2016. С. 117-120. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/107242/>.
2. Биков В.Ю. Дистанційне навчання. *Енциклопедія освіти* / Акад. пед. наук України; гол. ред. В.Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Волов В.Т., Волова Н.Ю., Четирова Л.Б. Дистанційна освіта: витоки, проблеми, перспективи. Самара: Рос. Академія наук: Самарський науковий центр, 2000. 137 с.
4. Глущенко В.В. Проектування системи підтримки дистанційного навчання професійно-технічного навчального закладу. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2015. Том 49, № 5. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/1242/954>.
5. Желудкова Л.І., Височина Т.А. Дистанційна освіта як інноваційна форма навчання. *Педагогіка: традиції та інновації: матеріали III Міжнар. науч. конф. Челябінськ: Два комсомольця, 2013. С. 35-37.*
6. Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10 лютого 1998 р. № 103/98-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>.
7. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України від 20 грудня 2000 р.). URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
Положення про дистанційне навчання. Наказ МОН України від 25 квітня 2013 р. № 466 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.